

PALESTRINA *Kórushíradó*

HIT - MŰVÉSZET - HAGYOMÁNY

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ PALESTRINA KÓRUSÁNAK LAPJA

2008. MÁRCIUS 14.

ÚJ FOLYAM, I. ÉVF. 1. SZÁM

Lectori salutem!

1990-ben Benyovszky Imre és felesége, Tímár Monika ugyanezzel a címmel elindítottak egy újságot. Céljuk az volt, hogy tartsák a lelket a fogyatkozó létszámú Palestrina Kórus tagjaiban, és új énekesek toborzásával megerősítsék a kart, mely a Székesegyházi Énekiskola évszázados szellemi és művészeti örökségét ápolja. Én ugyanebben az évben kerültem a frissen megalapított Püspöki Énekiskolába. Vasárnaponként 6-11 éves társaimmal együtt vettünk részt az akkor még kilenc órákor kezdődő, latin nyelvű káptalani szentmisén. Nem tudtam semmit a kórusról, csak annyit, hogy énektanárunk, Valér bácsi vezényli az énekeseket. De a hetek, hónapok során egy életre összekapcsolódott bennem a vasárnap, a székesegyház, a tömjénfüst illata és a bevonulásra énekelt, Asperges me kezdetű gregorián ének hangjai.

Csak jóval később, felnőtt fejjel döbbsentem rá, mekkora értéke a székesegyháznak és Pécs városának ez az énekkar. A Palestrina Kórus egy 120 éves, egyedülálló egyházzenei hagyományt mentett át napjainkig, megszakítás nélkül, beleértve az ötvenes éveket is. Tagjai Jobbágy Valér karnagy vezetésével évente több mint ötven alkalommal látják el a székesegyház liturgiájának zenei szolgálatát, szakmai szempontból is jelentőset alkotva, többnyire a legnagyobb reneszánsz mesterek (Palestrina, Lassus, Victoria és mások) műveit megszólaltatva. 2007-ben 12 szerző 27 különböző polifon misekompozíciója, 16 szerző összesen 49 motettája hangzott el a káptalani misék alatt. Ezekhez társult a püspöki miséken énekelt Ecce sacerdos magnus Griesbachertől, Palestrina és Allegri Miserereje, a 9

Responsorium Ingegneritől, Haller Pange linguája, zsoltár-falsobordonék Viadanától, Zachariástól és Vecchitől, valamint több gregorián ének.

Sajnálatos tény, hogy a pécsiek elfelejtették a latin nyelvű káptalani szentmisét és a Palestrina Kórust egyaránt. A „Palestrina kórushíradó” újraindításával az a célunk, hogy felhívjuk a figyelmet a székesegyház hagyományőrző szertartására, és ezt a szertartást művészi színvonalon szolgáló énekkarra. További szándékaink megegyeznek Imre bácsi és Monika néni közel 20 évvel ezelőtt meghirdetett céljaival: a kórus jelenlegi tagságát még inkább összekovacsolni, és a kar létszámának gyarapításával elősegíteni az általunk ápolat egyházzenei hagyomány továbbélését.

A kedvező fogadtatás reményében nagy tisztelettel ajánljuk kiadványunkat minden érdeklődő pécsi polgár figyelmébe!

Onhausz Miklós
szerkesztő

Felhívás!

A Pécsi Székesegyház Palestrina Kórusa várja tagjai sorába a reneszánsz egyházi zene iránt érdeklődő, jó hangú, jó kottaolvasási képességű, keresztény gondolkodás módú, megbízható énekeseket, elsősorban a szoprán és tenor szólamokba.

Próbák:

szombaton 17.30 – 19.30
vasárnap, a szentmise előtt 10.00 – 11.00

Érdeklődni

személyesen a 11 órás káptalani szentmise után,
vagy a 30/853-68-95-ös telefonszámon.

Élő a holtak között?

*Garadnay Balázs, székesegyházi plébános
húsvéti gondolatai*

Olyan természetes, hogy húsvét hajnalban a sírhoz mennek az asszonyok. Olyan emberi, hogy így gondolkodnak. És olyan természetfölötti az angyal elcsodálkozó kérdése: miért itt?

Jézus tanítványainak, közvetlen baráti körének döbbenete és föleszmélése ismétlődik meg, mikor egy „önhibáján kívül” hit nélkül felnőtt ember először csodálkozik rá a Jézus-eseményre, Isten átláthatatlanul mély emberszeretetére. Először – érthetően – megtorpan, és azt kérdezi: lehetséges ez? Én eddig ilyet nem tapasztaltam, inkább az ellenkezőjét. Aztán eljut a nagyszombat csendjére, amikor minden elnémul: nem érvelnek, nem bizonygatnak semmit, nem akarják meggyőzni – ez is az Isten ideje! – s benne valami tisztul, érik, végül megadja magát: elfogadja a Megváltó ajándékát. De most jön a neheze: mikor elmúlnak az ünnepi órák és a hétköznapi leegyszerűsödésben felismeri a kopár valóságot, azt, hogy a megváltott emberek is gyarlók maradtak, hibákat követnek el, s úgy tűnik számára, kettős életet élnek.

Már-már örült, hogy sikeresen átjutott az első megkísértettségen, mikor az érdeklődése kezdetén fel akarta adni. Később örült, hogy akkor nem futamodott meg, most azonban úgy érzi, megkímélhetné volna magát a jelen keserűségeitől. Akkor nem csalódott volna talán... Így azonban nem tehet mást, ha valamelyest még hű akar lenni önmagához, maradék bizalmát összeszedve kérdezi: Isten, ha vagy, hol vagy? Nyomaidat sejtem, de nem látom! Beszélnek nekem Rólad, de könyvízüen, betanult leckét mondanak fel. Én nem rólad akarnék hallani, hanem Téged – általuk. De a rekedtes hangokban nem ismerem fel azt a bátran csengő orgánomot, ami – a farizeusok szavától eltérően – hatalommal bír. Az Élőt keresve – haldoklókba botlik lábam.

Kifordult világunkban...

Haldoklik az élet. Talán ez a sémája minden emberi félreértésünknek, tévedésünknek: összekeverjük a síkokat, s nem rendeltetészerűen használjuk a világ dolgait. Amiket arra kaptunk, hogy szebbé tegyék az életünket és

elvezessenek Isten Országába, azokat kisajátítottuk, mint a világ, a test, az élvezet szolgáltatásait. Arra degradáltuk Isten ajándékait, hogy kisztílú kényelmünk kiszolgálói legyenek, s elfelejtettük, hogy általuk nyerhettünk volna betekintést, beavatást Isten természetfölötti világába. Rossz csere volt ide rángatni és besározni a Transzcendencia követéit, ahelyett, hogy a mi horizontunk emelkedett volna az anyagi világ fölé! Nem találhatunk rá Krisztusra, ha nem jó helyen, nem megfelelő stílusban keressük. Ha a világ szennyét Krisztusra kenjük, nem fogjuk felismerni Őt. Ha beletörődünk elvilágiasodásunkba, észre se vesszük, hogy elvesztettünk Valakit.

...Isten mégis bent maradt!

Nincs veszve minden, - erre vezet rá az angyal kérdése. Keresd máshol, ott, ahol van! Ő vár rád, számít arra, hogy kikeveredsz a hozzád méltatlan labirintusból. És valóban, Jézus nem hagyta el szó nélkül, sértődötten, vagy önelégülten a földünket, itt maradt, találkozott övéivel, új megbízatásokat adott nekik, útjára indította az Egyházat, ráruházva mindazt az ajándékot, kegyelmet, a megváltás művének szolgálatát, amit Ő megszerzett számunkra. Ezen felül itt maradt az Eukarisztiában is, és Szentlelke által átfogja egész világunkat, hogy mindaz, aki nyitott Őrá, Belőle élhessen. És élhessen. Nos, hát rajtunk a sor: döntsünk. Őmellette, s így önmagunk mellett.

Az új világ úgy nyerhető el, hogy elhagyjuk a régit.

Halódó világunk egyetlen mentsége az élő Krisztus. Rá kell találnunk, mert a Halhatatlanság Gyógyszere nála van: életünk Belőle forrásokozik, és Benne nyeri el teljességét.

Az élni kívánók reménységével tekintsünk feléje: s ami eddig homályos volt, az tisztulni kezd, a töredékes feltárja egészségét, amiről pedig eddig is sejtettük, hogy értéktelen szemfényvesztés, a kegyelem izzásában megsemmisül. „Jézus legyőzte a halált, s felragyogtatta előttünk az életet és a halhatatlanságot” (2Tim 1,10). „Tudjuk, hogy Krisztus feltámadt a halálból, többé nem hal meg, a halál nem lesz többé úrrá rajta” (Róm 6,9). S azon sem, aki itt keresi az Élőt, és a haldoklás jeleit tapasztalva se áll el szándékától: az Életet választottam. Megragadom, mert Ő megragadott engem!

A Palestrina Kórus nagyheti programja

Kórusunk 55 éves!

Virágvasárnap – március 16. 11 óra

<i>gregorián</i>	Hosanna filio David
<i>gregorián</i>	Pueri Hebraeorum
Greg. Allegri	Miserere
<i>falsobordone</i>	Passió-turbák
O. di Lasso	Improperium
L. Viadana	Missa „L' hora passa”
Josquin des Près	In flagellis

Nagszerda – március 19. 18 óra

M. Ingegneri	Responsoriumok
Greg. Allegri	Miserere

Nagycsütörtök – március 20. 18 óra

P. Griesbacher	Ecce sacerdos (a cappella)
G.P. da Palestrina	Missa „Dum esset summus pontifex”
H. Huber	Missa „Salve Regina pacis” (Gloria)
Greg. Allegri	Miserere
O. Lassus	Dextera Domini
J.G. Mettenleitner	Mandatum novum
M. Asola	Christus factus est
W. Byrd	Ave verum corpus
W. Byrd	Emendemus in melius
L. Viadana	Adoramus te Christe
Josquin des Près	In flagellis
M. Haller	Pange lingua

Nagypéntek – március 21. 18 óra

J. H. Gallus	Ecce quomodo moritur
Greg. Allegri	Miserere
<i>falsobordone</i>	Passio turbák
L. Viadana	Adoramus te Christe
T. L. Victoria	Popule meus
M. Asola	Christus factus est
W. A. Mozart	Ave verum corpus
M. Haydn	Tenebrae factae sunt
W. Byrd	Emendemus in melius
Josquin des Près	In flagellis

Húsvétvasárnap – március 23. 11 óra

P. Griesbacher	Ecce sacerdos
H. Huber	Missa Salve Regina pacis
<i>greg. sequ.</i>	Victimae paschali laudes
L. Viadana	Benedictus
C. Zachariis	Alleluia/Laudate
G.P. Palestrina	Haec dies a 6

Húsvéthétfő – március 24. 11 óra

G.P. Palestrina	Missa Brevis
<i>greg. sequ.</i>	Victimae paschali laudes
C. Zachariis	Alleluia/Laudate
G.P. Palestrina	Angelus Domini

1953-ban az Állami Egyházügyi Hivatal határozata megszüntette a Székesegyházi Énekiskolát, mely Pécs és Magyarország egyedülálló egyházzenei műhelye volt. Mayer Ferenc kanonok a székesegyházi kórus további működésének lehetőségét keresve 5 hölgyet kért meg, hogy egészítsék ki az Énekiskola szétverése után is szolgáló néhány fiúénekesből álló szoprán és alt szólamokat. Abay Gerda, Tarai Teréz, Tímár Monika, Tímár Pia és Vadnai Mária voltak a székesegyházi énekkar első női énekesei 1891 óta, és hozzájuk csatlakoztak Hegyi László atya vezette ifjúsági, ún. Péter-kórus tagjai 1954-ben. 1954 és 1956 között Hegyi atya vezette a kart, mert Mayer Ferencet eltiltották a vezénylestől. Franci bácsi végül 1962-ben adta át helyét egykori tanítványának, Hergenröder Miklósnak.

Miklós atya működése idején lett a kórus a hagyományos, Cecília-napi hangversenyek mellett az Országos Filharmónia koncertjeinek rendszeres résztvevője, ebből az időből származik a Palestrina Kórus elnevezés is. 1988 óta, éppen 20 éve Jobbágy Valér irányítja az énekkart, minden szempontból kiváló elődei nyomdokán haladva.

Öt éve a külsőségeket félretéve ünnepelte a Palestrina Kórus fennállásának félévszázados jubileumát. Ez alkalommal méltóbb módon szeretnénk emlékezni azokra, akik a múlt rendszer nehéz évtizedeiben kiálltak a hagyomány folytatása mellett. Szeretnénk továbbá megköszönni a még élő énekeseknek az áldozatos munkájukat, különös tekintettel Benyovszky Imréné Tímár Monikára, Zakariás Pálmára és Tóth Lászlóra, akik több mint 50 évet töltöttek el a székesegyház szolgálatában.

Meghívó

Szeretettel várjuk a székesegyházba a Palestrina Kórus minden jelenlegi és egykori énekesét, valamint minden érdeklődőt az énekkar fennállásának 55. évfordulójának megünneplésére.

Az ünnepi hálaadó szentmise
2008. április 6-án, vasárnap 11 órakor
kezdődik.

Kórusunk ez alkalommal új misekompozíciót mutat be:

Lassus: Missa super Confundatur superbi
Vezényel: Jobbágy Valér

A Palestrina Kórus által 2007-ben énekelt misék és motetták jegyzéke

Motetták (zárójelben a szólamok száma)

Aichinger:	Regina caeli (6)
Asola:	Christus factus est (4)
Byrd:	Ave verum (4)
Byrd:	Emendemus (5)
Byrd:	Laentur coeli (5)
Gallus:	Ecce quomodo moritur (4)
Hassler:	Beata es (4)
Hassler:	Diligam te, Domine (4)
Hassler:	Domine, Deus meus (4)
Hassler:	Inter natos mulierum (4)
Hassler:	Jubilate Deo (4)
Hassler:	Quia vidisti me, Thoma (4)
Haydn:	Tenebrae factae sunt (4)
Josquin des Près:	In flagellis (4)
Lassus:	Benedicite gentes Dominum (4)
Lassus:	Benedictus es Domine (4)
Lassus:	Confitebor tibi Domine (4)
Lassus:	Dextera Domini (4)
Lassus:	Improperium expectavit (4)
Lassus:	Populum humilem (4)
Lassus:	Precatus est Moyses (4)
Liszt:	Ave maris stella (sine Org.) (4)
Marenzio L.:	Cantantibus organis (4)
Mettenleiter:	Mandatum novum (4)
Mozart:	Ave verum corpus (4)
Palestrina:	Ad te levavi (5)
Palestrina:	Angelus Domini (5)
Palestrina:	Ave Maria
Palestrina:	Benedixisti Domine (5)
Palestrina:	Deus tu convertens (5)
Palestrina:	Deus, deus meus (4)
Palestrina:	Dies sanctificatus (4)
Palestrina:	Exaudi Domine (4)
Palestrina:	Haec dies (6)
Palestrina:	Jubilate Deo (5)
Palestrina:	Justiciae Domini rectae (5)
Palestrina:	Lauda amica mea (5)
Palestrina:	Laudate Dominum (5)
Palestrina:	Meditabor (5)
Palestrina:	Reges Tharsis (5)
Palestrina:	Scapulis suis (5)
Palestrina:	Super flumina (4)
Palestrina:	Tu es Petrus (5)
Palestrina:	Veni sponsa Christi (4)
Palestrina:	Viri Galilaei+Ascendit Deus (6)
Schubert:	Salve Regina (4)
Viadana:	Adoramus te (4)
Victoria:	O magnum mysterium (4)
Victoria:	Populus meus (4)

Misék (zárójelben a szólamok száma)

Anerio:	Missa Brevis
Byrd:	Missa a 3 voci (3)
Croce:	Missa Prima: „Sexti toni” (5)
Croce:	Missa Secunda „Tertii toni” (5)
Croce:	Missa Tertia: „Octavi toni” (5)
Gabrieli:	Missa XV. „Pater peccavi” (6)
Galuppi:	Missa in C (4)
Griesbacher:	Missa in hon. S. Godehardi (4+org.)
Hassler:	Missa super: „Dixit Maria” (4)
Kodály:	Missa Brevis (4)
Lassus:	Missa super Si rore aenio (5)
Palestrina:	Missa „Aeterna Christi munera” (4)
Palestrina:	Missa „Dum esset sumus pontifex” (4)
Palestrina:	Missa „Iste Confessor” (4)
Palestrina:	Missa „Jesu nostra redemptio” (4)
Palestrina:	Missa „O admirabile commercium” (5)
Palestrina:	Missa „Papae Marcelli” (6)
Palestrina:	Missa „Sine nomine” (4)
Palestrina:	Missa „Veni sponsa Christi” (4)
Palestrina:	Missa Brevis (4)
Palestrina:	Missa Quarta (4)
Palestrina:	Missa Secunda (primi toni) (4)
Viadana:	Missa „L’hora passa” (4)
Victoria:	Missa „Gaudeamus”(6)
Victoria:	Missa „O quam gloriosum” (4)
Victoria:	Missa „Simile est regnum coelorum” (4)
Victoria:	Missa Quarti toni (4)
gregorián	Missa „De Beata Maria Virgine”
gregorián	III. Credo (több esetben a polifon misekompozíció Credo-ja helyett)

PALESTRINA kórus

HIT - MŰVÉSZET - HAGYOMÁNY

A PÉCSI SZÉKESEGYHÁZ PALESTRINA KÓRUSÁNAK LAPJA

Felelős szerkesztő: Onhausz Miklós

E-mail: palestrina@freemail.hu

Web: <http://puspoki.extra.hu>

Első lapszámunk megjelenését Bodó András
(Pécsi Kulturális Központ) tette lehetővé.